Kulturutskottets betänkande 1985/86:20

om anslag till film och kulturtidskrifter, m. m. (prop. 1985/86:100 bil. 10 delvis)

KrU
1985/86:20

Åttonde huvudtiteln

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande

dels förslag m. m. i proposition 1985/86:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) som under huvudavsnittet G. Massmedier m. m. lagts fram under följande rubriker, nämligen

Film m. m. (anslag G 1—G 5),

Dagspress och tidskrifter (anslag G 9),

Litteratur (anslag G 12—G 19),

dels motioner med anknytning till de angivna delarna av propositionen.

Utskottet har inhämtat yttrande från konstitutionsutskottet över motioner om stöd till kulturtidskrifter. Yttrandet (KU 1985/86:10 y) fogas som *bilaga* till betänkandet.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i budgetpropositionen då det gäller medelsanvisning till statens biografbyrå, filmstöd, stöd till fonogramverksamhet, arkivet för ljud och bild, stöd till kulturtidskrifter, litteraturstöd, kreditgarantier till bokförlag, stöd till bokhandel, talboks- och punktskriftsbiblioteket samt Svenska språknämnden.

Beträffande fraktstödet för film föreslår utskottet att riksdagen skall ge regeringen till känna vissa synpunkter på behovet av en översyn. Vidare ger utskottet sina synpunkter till känna beträffande dispositionen av stödet till kulturtidskrifter.

Utskottets ställningstagande innebär att flertalet motionsförslag avstyrks.

Reservationer har anmälts av företrädare för moderata samlingspartiet beträffande fraktstödet för film och Litteraturfrämjandets utgivning av vuxenböcker. Folkpartiets och centerpartiets ledamöter har i en gemensam reservation föreslagit ett ökat stöd till kulturtidskrifter. Centerpartiets ledamöter har reserverat sig beträffande litteraturstödet. Särskilda yttranden har anmälts av folkpartiet beträffande filmstöd, av moderata samlingspartiet om Rikskonserters fonogramproduktion samt av vänsterpartiet kommunisternas ledamot om stöd till utgivning av erotisk litteratur.

Skrivelser har inkommit till utskottet beträffande filmstödet, stödet till kulturtidskrifter samt talboks- och punktskriftsbiblioteket.

1. Statens biografbyrå

Regeringen har i proposition 1985/86:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under punkt G 1 (s. 482—484)

dels berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som i propositionen anförts om utbetalning av medel till stiftelsen Svenska Filminstitutet,

dels föreslagit riksdagen att till Statens biografbyrå för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 4 073 000 kr.

Motion

I motion 1985/86:Kr318 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

22. att riksdagen till Statens biografbyrå för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 2 844 000 kr.

Utskottet

Förslaget i propositionen innebär att anslaget höjs med 436 000 kr. till totalt 4 073 000 kr. Under anslaget beräknas bl. a. 1 229 000 kr. för fraktstöd för film. Syftet med fraktstödet är att biografägarna skall stimuleras att visa kvalitetsfilmer genom att fraktkostnaderna för dessa filmer ersätts av staten.

I motion Kr318 (m) ifrågasätts om fraktstödet har den effekt som avsågs då stödformen infördes. Motionärerna yrkar därför avslag på regeringens förslag i denna del.

Vid behandlingen våren 1985 av ett motionsförslag med samma syfte som det nu föreliggande erinrade utskottet om att riksdagen år 1984 beslutat att permanent inrätta ett fraktstöd för film och att stödet skall omfatta hela landet. Utskottet avstyrkte motionsyrkandet som avslogs av riksdagen. Utskottet vill peka på att enligt biografbyrån har de för fraktstödet anvisade medlen endast räckt till att betala ut de avsedda stödbeloppen till 70 %. Enligt byråns bedömning fordras ett belopp av ytterligare 348 000 kr. för att småbiograferna skall kunna få full kostnadstäckning för fraktkostnaderna för stödberättigade filmer. I propositionen föreslås att fraktstödet räknas upp med kompensation för prisutvecklingen.

Utskottet vill framhålla att fraktstödet kan utgå endast till biografer med liten föreställningstäthet. Detta stöd till små biografer har visat sig värdefullt för att ge dem en möjlighet att överleva. Det har enligt utskottets mening inte framkommit någon omständighet som ger anledning ompröva fraktstödet. Utskottet tillstyrker alltså medelsberäkningen i propositionen. Motion Kr318 avstyrks i här aktuell del (yrkande 22).

I propositionen redovisas att regeringen hösten 1985 beslutat medge att högst 2,5 milj. kr. skall utbetalas till Svenska Filminstitutet från den under detta anslag uppförda anslagsposten Anskaffning av utrustning. Anslagsposten, som är uppförd med ett formellt belopp av 1 000 kr., får belastas

efter prövning av regeringen. Medlen skall användas för anskaffning av 16 mm filmprojektorer vilka skall hyras ut till biografer på mindre orter. Härigenom kan nya filmer visas på mindre orter samtidigt som resp. film har premiär på större orter. Utskottet konstaterar att åtgärden är ett led i ansträngningarna att stödja biografer på mindre orter och främja spridning av kvalitetsfilm över landet.

I detta sammanhang vill utskottet aktualisera frågan om en förändring av gällande bestämmelser om fraktstödet. Fraktstödet utgår endast till biografer med högst fem föreställningar i veckan, barnmatinéer oräknade, och för de filmer som statens biografbyrå bestämt vara berättigade till fraktstöd. Biografbyrån får förklara en film berättigad till fraktstöd endast om den är minst 35 mm bred.

Enligt utskottets mening är det angeläget att på olika sätt stödja spridning av kvalitetsfilm. Utskottet uttalade våren 1985 att insatser måste göras för att motverka den fortgående minskningen av antalet biografer. Spridning av 16 mm film är en insats i denna riktning. Utskottet anser därför att det finns skäl att överväga om fraktstödet även skall få omfatta 16 mm film. Vad utskottet här anfört bör ges regeringen till känna.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen lämnar utan erinran vad som anförts i proposition 1985/86:100 om utbetalning av medel till stiftelsen Svenska Filminstitutet,

2. att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motion 1985/86:Kr318 yrkande 22 till *Statens biografbyrå* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 4 073 000 kr.,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om översyn av reglerna för fraktstöd för film.

2. Filmstöd

Regeringen har under punkt G 2 (s. 484—486) föreslagit riksdagen att till Filmstöd för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 36 120 000 kr.

Motioner

I motion 1985/86:Kr234 av Helge Hagberg (s) och Lars Svensson (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om att frågan om statligt stöd även till kvalitetsfilm från utlandet blir föremål för prövning.

I motion 1985/86:Kr 257 av Åke Wictorsson m. fl. (s, c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om medel för en utvidgad parallelldistribution av biograffilm samt införande av spärrtid för video och TV när det gäller visning av biograffilm.

I motion 1985/86:Kr290 av Margareta Mörck (fp) och Margareta Fogelberg (fp) yrkas att riksdagen beslutar överföra 1 milj. kr. ur anslaget G 2

Rättelse: S. 4 rad 9 Står: konstnärsfondens
Rättat till: konstnärsnämndens

Filmstöd till anslaget F 7 Bidrag till konstnärer, vilket får disponeras av konstnärsnämnden för bidrag till icke-kommersiell, konstnärligt syftande film.

Den del av motionens yrkande som gäller anslaget F 7 har utskottet behandlat i betänkande KrU 1985/86:18 (punkt 7).

Utskottet

I motion Kr290 (fp) föreslås att 1 milj. kr. skall föras över från detta anslag till anslaget F 7 Bidrag till konstnärer. Motionärerna anser att medlen bör ställas till konstnärsnämndens förfogande för bidragsgivning till icke-kommersiell, konstnärligt syftande film. I samband med behandling av anslaget F 7 har utskottet lämnat en utförlig redovisning av syftet med motionsförslaget och avstyrkt detta (KrU 1985/86:18 p. 7 s. 35). Utskottet pekade bl. a. på att överflyttningen av vissa resurser till Filminstitutet skett för att motverka administrativt dubbelarbete. Riksdagen har bifallit utskottets förslag (rskr. 1985/86:192). Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr290 även i här aktuell del. Regeringens förslag till medelsanvisning tillstyrks.

I två motioner föreslås olika åtgärder i syfte att motverka den fortgående minskningen av antalet biografer, i synnerhet biografer på mindre orter.

Enligt motion Kr234 (s) bör frågan om statligt stöd till kvalitetsfilm från utlandet bli föremål för prövning. Motionärerna framhåller att det finns utländska kvalitetsfilmer som inte köps in till Sverige och som alltså den svenska biopubliken inte får tillfälle att se. I Filminstitutets uppgifter ingår enligt 1982 års film- och videoavtal att främja spridning och visning av värdefull film. I budgetpropositionen beräknas för budgetåret 1986/87 under en särskild anslagspost medel om totalt 5 408 000 kr. för detta ändamål. Från detta anslag utgår även stöd till import av kvalitetsfilm. Stöd till sådan import har under verksamhetsåret 1984/85 lämnats med 1,7 milj. kr.

Med hänvisning till vad som anförts bör motionen enligt utskottets mening inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Filminstitutet har under verksamhetsåren 1983/84 och 1984/85 tillsammans med branschen ställt ett antal kopior av aktuella filmer kostnadsfritt till förfogande för biografer på mindre orter. Detta har skett parallellt med att filmerna varit i ordinarie distribution — parallelldistribution. Därigenom har man i resp. region kunnat utnyttja den publicitet som skett kring filmen.

Förslag som rör parallelldistribution av biograffilm samt införande av spärrtid för visning av biograffilm i video och TV förs fram i motion Kr257 (s, c). Motionärerna anser att parallelldistribution av film bör byggas ut genom att ett anslag om 3 milj. kr. lämnas under en treårsperiod.

Utskottet vill erinra om att en rad åtgärder har vidtagits för att bygga ut verksamheten med parallelldistribution. Mot bakgrund av att framtagnings- och hanteringskostnader av långfilm på 16 mm bredd är avsevärt billigare än den traditionella 35 mm filmen har Filminstitutet tillsammans med Folkets Husföreningarnas Riksorganisation genomfört ett försök i Småland med parallelldistribution av biograffilm även på 16 mm bredd.

Under sommaren 1985 tog Filminstitutet initiativet till att bilda en branschgrupp med ansvar för filmdistribution till de mindre orterna. Denna grupp har av visningsnämnden för film och video erhållit 500 000 kr. för framtagning av filmkopior på 35 mm och samma belopp för framtagning av kopior på 16 mm. Biografer som visar dessa kopior skall erlägga en särskild fondavgift som skall användas för finansiering av framtida kopior. Filminstitutets styrelse har därutöver satsat ytterligare 300 000 kr. för parallellkopior på 35 mm.

En förutsättning för att en mer allmän distribution av kopior på 16 mm skall komma till stånd är emellertid att antalet biografer med 16 mm projektorer byggs ut ordentligt. Regeringen har som redovisats under föregående anslag avsatt 2,5 milj. kr. till Filminstitutet för inköp och uthyrning av 16 mm projektorer. Filminstitutets styrelse har förklarat sig beredd att sätta av motsvarande belopp.

Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att de här redovisade åtgärderna ligger väl i linje med de synpunkter på behovet av insatser för att *främja spridning av kvalitetsfilm till mindre orter* som utskottet framförde våren 1985 (KrU 1984/85:13 s. 4 f).

Vid samma tillfälle behandlade utskottet frågan om införande av s. k. spärravtal — dvs. avtal varigenom filmer under viss tid inte får visas i andra medier. Utskottet erinrade därvid om att för att produktionsgaranti enligt 1982 års film- och videoavtal skall kunna utgå till film som tillkommit i samverkan med företag inom Sveriges Radiokoncernen krävs även att filmen först visas på biografer och tidigast 18 månader efter biografpremiären i svensk TV. Däremot har det hittills inte visat sig möjligt att uppnå en branschöverenskommelse i fråga om karenstiden. Utskottet uttalade att det kan finnas skäl att fortsatta övervägande görs i fråga om möjligheterna att åstadkomma s. k. spärravtal.

Med hänvisning till att en överenskommelse inte har kunnat nås bör det enligt motionen övervägas att lagstiftningsvägen införa förbud mot visning av biograffilm på video eller TV under 24 månader efter filmens biopremiär.

Enligt vad utskottet inhämtat har överläggningar förts mellan Filminstitutet och företrädare för branschen rörande frågan om spärrtid. Överläggningarna, som är avslutade, har i denna fråga inte lett till någon överenskommelse. Utskottet anser därför att det är viktigt att fortsatta övervägandena görs i fråga om möjligheterna att få till stånd s. k. spärravtal. Detta kan lämpligen ske i samband med nya överläggningar rörande filmavtalet. Sådana överläggningar får påkallas år 1988. Med hänvisning till vad som anförts finner utskottet inte att motionen bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer

1. beträffande *överförande av medel till annat anslag*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Kr290 i motsvarande del,

2. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motion 1985/86:Kr290 i motsvarande del till *Filmstöd* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 36 120 000 kr.,

3. beträffande *stöd till import av kvalitetsfilm*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Kr234,
4. beträffande *parallelldistribution av biografilm m. m.*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Kr257.

3. Stöd till fonogramverksamhet m. m.

Regeringen har under punkt G 3 (s. 486—489) föreslagit riksdagen att till Stöd till fonogramverksamhet m. m. för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 8 092 000 kr.

Motion

I motion 1985/86:Kr318 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

7. att riksdagen till Stöd till fonogramverksamhet m. m. för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 9 092 000 kr.

Utskottet

I motion Kr318 (m) föreslås att anslaget skall höjas med 1 milj. kr. Syftet med förslaget är att stödja utgivning av fonogram som tillgodoser en smal och begränsad marknad. Förslaget är kopplat till ett yrkande i samma motion om att Rikskonserters fonogramutgivning skall upphöra. Detta förslag behandlas i utskottets betänkande KrU 1985/86:18. Utskottet redovisar där (s. 46) att de statliga stödinsatserna på fonogramområdet har varit föremål för översyn och utvärdering. Kulturrådet har nyligen slutfört en utvärdering av stödet. Utskottet erinrar vidare om att i proposition 1985/86:114 om omorganisation av regionmusiken och Rikskonserter uttalas att det nu är dags att göra en samlad bedömning av de statliga stödinsatserna inom hela området. Utskottet avstyrker motionsyrkandet med hänvisning till att pågående beredningsarbete inte bör föregripas. Riksdagen har bifallit utskottets förslag (rskr. 1985/86:192).

Med anledning av det här aktuella förslaget vill utskottet tillägga att kulturministern i proposition 1985/86:114 också aviserar att han kommer att lägga fram förslag om de statliga stödinsatserna på fonogramområdet efter att ha tagit del av kulturrådets utvärdering och sedan synpunkter och förslag inhämtats från övriga inblandade.

Med hänvisning till vad som anförts avstyrker utskottet yrkande 7 i motion Kr318.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motion 1985/86:Kr318 yrkande 7 till *Stöd till fonogramverksamhet m. m.* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 8 092 000 kr.

4. Arkivet för ljud och bild: Förvaltningskostnader. Arkivet för ljud och bild: Insamlingsverksamhet m. m.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna G 4 och G 5 (s. 490—492) och hemställer

1. att riksdagen till *Arkivet för ljud och bild: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 8 530 000 kr.,

2. att riksdagen till *Arkivet för ljud och bild: Insamlingsverksamhet m. m.* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 381 000 kr.

Dagspress och tidskrifter

5. Stöd till kulturtidskrifter

Regeringen har under punkt G 9 (s. 500—501) föreslagit riksdagen att till Stöd till kulturtidskrifter för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 17 510 000 kr.

Motioner

I motion 1985/86:Kr228 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) yrkas — med hänvisning till vad som anförts i motion 1985/86:K805 — att riksdagen till Stöd till kulturtidskrifter anvisar 14 510 000 kr.

I motion 1985/86:Kr269 av Karl Boo m. fl. (c) yrkas, såvitt nu är i fråga,

9. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om disposition av anslaget Stöd till kulturtidskrifter så att bl. a. barn- och ungdomsorganisationerna och andra idébundna organisationstidskrifter får stöd.

I motion 1985/86:Kr293 av Göran Magnusson (s) och Barbro Nilsson (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fortsatt stöd via kulturtidskriftsstödet till nykterhetsrörelsens tidskrifter.

I motion 1985/86:Kr334 av Georg Andersson (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om fortsatt bidragsgivning till trossamfundens tidskrifter.

I motion 1985/86:Kr335 av Barbro Evermo m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om kulturtidskriftsstödet och om fortsatt bidragsgivning till fackförbundens tidningar.

I motion 1985/86:347 av Rune Backlund m. fl. (c) yrkas, såvitt nu är i fråga,

10. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att en del av kulturtidskriftsstödet reserveras för invandrartidskrifter i enlighet med vad som anförts i motionen.

Motionen är väckt med anledning av proposition 1985/86:98 om invandrarpolitiken och yrkandet har överflyttats från socialförsäkringsutskottet till kulturutskottet.

Utskottet

I propositionen förordas en omläggning av det statliga tidskriftsstödet som innebär att organisationstidskriftsstödet dras in och att stödet till kulturtidskrifter skall höjas med 7 milj. kr. till totalt 17,5 milj. kr. Härigenom skall det finnas utrymme för att ge stöd även till vissa organisationstidskrifter. Riksdagen har på förslag av konstitutionsutskottet (prop. 1985/86:100, bil. 10, KU 1985/86:16, rskr. 1985/86:145) godkänt regeringsförslaget om indragning av organisationstidskriftsstödet.

I motion Kr228 (fp) föreslås att höjningen av anslaget skall begränsas till 4 milj. kr. Motivering till yrkandet ges i motion K805. Motionärerna anser att det i många fall är motiverat att slopa organisationstidskriftsstödet då större delen av s. k. medlemstidskrifter torde kunna fortleva utan stöd. Annorlunda förhåller det sig enligt motionen med många av de tidskrifter som utges av ideella eller religiösa organisationer. För dessa kategorier skulle i många fall ett bortfall av stödet bli mycket kännbart. Motionärerna godtar inte förslaget att stödet till kulturtidskrifter i viss utsträckning skulle kunna användas för dessa tidningar. De framhåller att en prövning av stöd till organisationstidskrifter knappast är förenlig med kulturrådets uppgifter, vilket skulle bli fallet om regeringsförslaget genomförs. Motionärerna föreslår därför — i den av konstitutionsutskottet i ovannämnda ärende behandlade motionen K805 — att stödet till organisationstidskrifterna bibehålls och att 13 milj. kr. anvisas för detta ändamål.

Riksdagens beslut att godkänna regeringsförslaget om slopande av stödet till organisationstidskrifter innebär att förslaget i motion K805 avslagits. Med hänsyn till att det bör finnas ekonomiska resurser för att även ge vissa organisationstidskrifter stöd anser utskottet att det i propositionen beräknade anslaget för stöd till kulturtidskrifter bör godtas. Motion Kr228 avstyrks alltså.

Stödet till kulturtidskrifter administreras av statens kulturråd enligt de grunder som anges i förordningen (1977:393) om statligt stöd till kulturtidskrifter. Enligt förordningen skall det röra sig om en tidskrift som med sitt huvudsakliga innehåll vänder sig till en allmän publik med samhällsinformation eller med ekonomisk, social eller kulturell debatt eller som huvudsakligen ger utrymme för analys och presentation inom de skilda konstarternas områden. Bidrag kan utgå för sådan tidskrift som utkommer med mer än ett nummer årligen och med högst ett nummer varje vecka. Vidare krävs det för rätt till bidrag att intäkterna under redovisningsåret inte kommer att täcka kostnaderna och att stöd inte kan påräknas från annat håll. I förordningen stadgas också att kulturrådet vid sin prövning skall beakta att bidragen skall främja hög kvalitet och mångsidigt utbud av åsikter och behandlade ämnen.

I fyra motioner förs fram förslag om att vissa organisationstidskrifter särskilt bör komma i fråga för stöd.

Ungdomsrörelsens, studieförbundens och politiska organisationers tidskrifter är sådana som enligt motion Kr269 (c) i fortsättningen bör hänföras till gruppen kulturtidskrifter. Motionärerna menar att med det vidgade kulturbegrepp som sedan 1974 gäller för den statliga kulturpolitiken det är motiverat att hänföra de idébundna och ideella organisationstidskrifterna till kulturområdet.

I motionerna Kr293 (s), Kr334 (s) och Kr335 (s) framhålls vikten av att ideella organisationers tidskrifter får ta del av kulturtidskriftsstödet. I Kr293 betonas särskilt stödbehovet för nykterhetsrörelsens tidningsutgivning. Det särskilda stödbehov som finns för trossamfundens tidskrifter framhålls i motion Kr334. Enligt motion Kr335 bör också fackförbundens tidningar få del av kulturtidskriftsstödet. Vissa fackförbunds tidskrifter skulle genom uteblivet stöd få ytterligare svårigheter och sannolikt tvingas dra ned på utgivningen. Bl. a. framhålls svårigheterna att vid minskade reallöner ta ut högre medlemsavgifter. Vidare pekas bl. a. på de ökade kraven på att i tidskrifterna tillhandahålla material översatt till de vanligaste invandrarspråken. Det är, säger motionärerna, ett viktigt samhällsintresse att kunna vidmakthålla en vital samhälls- och kulturdebatt i organisationernas tidskrifter, som ofta når fler och i dessa hänseenden sämre ställda människor än de flesta andra tidningar och tidskrifter.

Konstitutionsutskottet, som yttrat sig över motionerna, understryker att den föreslagna höjningen av stödet till kulturtidskrifter enligt budgetpropositionen tillkommit för att bereda plats även för vissa organisationstidskrifter. Konstitutionsutskottet anför vidare följande:

Utskottet konstaterar att de förutsättningar för stöd till kulturtidskrifter som anges i förordningen (1977:393) om statligt stöd till kulturtidskrifter inte lägger några principiella hinder i vägen för att organisationstidskrifter av olika slag, som inte längre kan få stöd från annat håll, kan erhålla bidrag till sin verksamhet. Alldeles klart gäller detta enligt utskottets mening de typer av organisationstidskrifter som berörs i motionerna. Det är — som utskottet framhåller i betänkandet KU 1985/86:16 — kulturrådets uppgift att fördela stödet efter de grunder som anges i stödförordningen och därvid beakta syftet med anslagshöjningen.

Av presstödsnämndens förteckning över hur organisationstidskriftsstödet fördelats framgår att antalet tidskrifter som fick bidrag från organisationstidskriftsstödet år 1984 uppgick till 470. Av dessa tillhörde 301 gruppen medlemstidskrifter enligt förordningen (1977:607) om stöd till organisationstidskrifter medan 168 utgjorde organ för olika ideella organisationer. Den förstnämnda gruppen fick ca 25 milj. kr. av ett totalt anslag om drygt 38 milj. kr. Bidragsbeloppet är maximerat till 400 000 kr.

I propositionen redovisas att utvecklingen under senare år lett till att organisationstidskriftsstödet för ett stort antal tidskrifter kommit att bli av mindre betydelse. Föredragande statsrådet uttalar att det är angeläget att statens stödinsatser inriktas på sådana verksamheter där de är av avgörande betydelse. Organisationerna bör enligt hans bedömning kunna klara sin tidskriftsutgivning utan något särskilt tidskriftsstöd i synnerhet som många uppbär statligt stöd i annan ordning.

Från kulturtidskriftsstödet lämnades år 1985 bidrag till 186 tidskrifter.

Högsta bidragsbelopp är 190 000 kr. I en rapport från kulturrådet (1986:5), Kulturtidskrifter — skrifter i tiden, redovisas att kulturtidskrifternas villkor under senare år har försämrats, eftersom stödet ej har kunnat höjas i takt med kostnadsutvecklingen och distributionen har försvårats.

Med anledning av motionerna vill utskottet erinra om att — som ovan angetts — syftet med kulturtidskriftsstödet är att upprätthålla en bred utgivning av tidskrifter av betydelse för den kulturella, sociala och ekonomiska debatten eller med väsentlig analys och presentation inom de skilda konstarternas områden. Stödet skall vidare främja hög kvalitet och mångsidigt utbud av åsikter och behandlade ämnen. Otvivelaktigt uppfyller flera organisationstidskrifter dessa krav. Det blir därför en grannlaga uppgift för kulturrådet att bedöma vilka organisationstidskrifter som skall bli berättigade till stöd. Utskottet vill dock understryka att stödet till de fria kulturtidskrifterna genom anslagshöjningen bör förbättras. Utskottet anser därför att hittillsvarande riktlinjer för stödet, bl. a. att tidskrifterna skall vända sig till en allmän publik, i allt väsentligt skall gälla även i fortsättningen.

En grupp tidskrifter som enligt utskottets mening bör uppmärksammas i högre grad än vad nu är fallet är barn- och ungdomstidskrifter. I kulturrådets rapport konstateras att antalet sådana tidskrifter i dag är lågt och att de brottas med betydande ekonomiska svårigheter. Detta gäller även de barn och ungdomstidskrifter som utges av folkrörelser och andra organisationer. Kvalitetstidskrifter för barn och ungdom har viktiga uppgifter genom att stimulera till läsning och ge väsentliga kunskaper. Dessutom kan de grundlägga ett intresse för kultur och en känsla för kulturell kvalitet som kan påverka även det vuxna livet. Det finns alltså goda skäl för att dessa tidskrifter särskilt beaktas vid bidragsgivning.

Vad utskottet här anfört med anledning av motionerna Kr269 yrkande 9, Kr293, Kr334 och Kr335 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Regeringens förslag till medelsberäkning tillstyrks.

Utskottet tar här upp ett yrkande i motion 1985/86:347 som väckts med anledning av proposition 1985/86:98 om invandrarpolitiken. Motionärerna anser att en del av kulturtidskriftsstödet, förslagsvis 500 000 kr., skall reserveras för invandrartidningarna.

Av redovisningen i det föregående framgår de kriterier som enligt förordningen gäller för bidragsgivning till kulturtidskrifter. Att reservera någon del av stödet för en viss grupp av tidskrifter är inte lämpligt. Motionen i här aktuell del avstyrks (yrkande 10).

Utskottet hemställer

1. beträffande *anslagsberäkningen*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Kr228 i motsvarande del,

2. beträffande *grunder för bidragsgivning*

att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:Kr269 yrkande 9, 1985/86:Kr293, 1985/86:Kr334 och 1985/86:Kr335 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. beträffande *anslag till tidskrifter på invandrarspråk*

att riksdagen avslår motion 1985/86:347 yrkande 10,

4. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motion 1985/86:Kr228 i motsvarande del till *Stöd till kulturtidskrifter* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 17 510 000 kr.

Litteratur

6. Litteraturstöd

Regeringen har under punkt G 12 (s. 505—507) föreslagit riksdagen att till Litteraturstöd för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 36 129 000 kr.

Motioner

I motion 1985/86:Kr292 av Kerstin Göthberg (c) och Marianne Andersson (c) yrkas att riksdagen beslutar anslå 400 000 kr. till barn- och ungdomsorganisationernas läsfrämjande åtgärder.

I motion 1985/86:Kr294 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär åtgärder i syfte att dels säkra utgivningen av nationalutgåvan av Strindbergs samlade verk inom en rimlig tid och till kostnader som kan överblickas, dels marknadsföra verket så att upplagans storlek står i proportion till den totala kultursatsningen.

I motion 1985/86:Kr316 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas — med hänvisning till vad som anförts i motion 1985/86:Ju621 — att riksdagen hos regeringen begär förslag till ett särskilt statligt stöd för utgivning av erotisk litteratur, som är ägnad att utveckla och berika det sexuella samlivet mellan män och kvinnor.

I motion 1985/86:Kr318 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

23. att riksdagen till Litteraturstöd för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 33 129 000 kr.

Utskottet

Från anslaget lämnas stöd till Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom. För dessa verksamheter beräknas ca 5,9 milj. kr. för nästa budgetår. I motion Kr318 (m) föreslås att anslaget skall minskas med 3 milj. kr. Motionärerna motsätter sig att stöd skall lämnas för utgivning av vuxenböcker med hänsyn till att det numera finns ett rikt utbud av prisbillig, icke statssubventionerad kvalitetslitteratur. De är däremot positiva till en fortsatt utgivning av En bok för allas barn- och ungdomsböcker.

Utskottet har vid flera tillfällen tidigare avstyrkt liknande förslag. Vid behandlingen våren 1985 av regeringens förslag om litteratur och folkbib-

liotek (prop. 1984/85:141, KrU 1984/85:21, rskr. 1984/85:392) anslöt sig utskottet till regeringens bedömning att Litteraturfrämjandets utgivning av vuxenlitteratur bör fortsätta med hänsyn till det nära sambandet mellan bokdistribution och lässtimulerande insatser som är utmärkande för En bok för alla-verksamheten och till att det i detta sammanhang behövs kvalitetsböcker med lågt pris.

Utskottet finner inte anledning att ändra sin inställning till Litteraturfrämjandets utgivning av vuxenlitteratur. Motion Kr318 i här aktuell del (yrkande 23) avstyrks alltså.

I motion Kr292 (c) yrkas att riksdagen anslår 400 000 kr. för att stödja barn- och ungdomsorganisationernas läsfrämjande åtgärder. Som skäl för sitt förslag anför motionärerna bl. a. följande:

I arbetet att väcka läslust bland ständigt nya grupper av barn och ungdomar måste, enligt centerns syn, alla goda krafter tas till vara. Inför denna utmaning har vi helt enkelt inte råd att avstå från att uppmuntra barn- och ungdomsorganisationernas insatser. Föreningslivet är, vid sidan av ungdomsskolan och folkbiblioteken, en kontaktyta gentemot hundratusentals barn och ungdomar — såväl inom som utanför ungdomsklubbarna. De ideella ledarna är en unik resurs som tillför ny kompetens och nya relationer till de som de yrkesverksamma i samhällsinstitutionerna har i sitt arbete tillsammans med barn och ungdomar.

Enligt det avtal om utgivning av En bok för alla som slutits mellan staten och Litteraturfrämjandet skall Litteraturfrämjandet använda minst 400 000 kr. per budgetår för spridning av böcker i samband med läsfrämjande insatser bland barn och ungdomar. Utskottet vill vidare erinra om att riksdagen med anledning av regeringens förslag om litteratur och folkbibliotek anvisade 1,5 milj. kr. för folkbibliotekens verksamhetsutveckling och att motsvarande belopp med viss uppräkning anvisats för ändamålet för nästa budgetår (prop. 1985/86:100 bil. 10 s. 415, KrU 1985/86:18 p. 20, rskr. 1985/86:192). Riksdagen beslöt också förra året att ett bidrag om 1 milj. kr. skulle utgå för spridning av en barnbokskatalog till alla barnhushåll. Med hänvisning till vad som anförts avstyrker utskottet motion Kr 292. Vidare har riksdagen på förslag av utskottet nyligen beslutat om en väsentlig höjning av stödet till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet (prop. 1985/86:100 bil. 10, KrU 1985/86:14, rskr. 1985/86:148).

I motion Kr294 aktualiseras vissa problem i samband med utgivningen av Strindbergs samlade verk. Motionärerna lämnar följande redovisning:

När staten 1980 efter ett riksdagsbeslut tecknade avtalet om utgivande av en nationalutgåva av Strindbergs samlade verk beräknades statens samlade kostnader för utgivningen till 10 milj. kr. Utgivningen beräknades ske under en tioårsperiod. När mer än halva tiden gått har endast 13 volymer utkommit av planerade ca 90. Trots stora ansträngningar av bl. a. kulturrådet tycks det vara omöjligt att åstadkomma en utgivningstakt som står i rimlig proportion till vad riksdagen förutsett. Av de anslagna tio miljoner kronorna har snart hälften förbrukats. Stor oklarhet råder såväl om vad den totala kostnaden för utgivningen kommer att bli liksom om en tillförlitlig tidsplan över huvud taget kan läggas upp.

Med hänvisning till att satsningen på Strindbergsutgåvan är en kulturgärning anför motionärerna att nya förhandlingar måste upptas med berörda

parter i syfte att utgivningen skall kunna genomföras inom rimlig tid och till kostnader som kan överblickas. Vidare bör åtgärder vidtas för att effektivt marknadsföra Strindbergsutgåvan.

Kulturrådet har i februari 1986 fått i uppdrag av regeringen att närmare utreda ett alternativ för utgivningen som innebär att verksamheten koncentreras i enlighet med de ursprungliga intentionerna till att få fram en vetenskapligt korrekt utgåva för den läsande allmänheten med relativt begränsade kommentarer och ordförklaringar som läshjälp. Rådet bör enligt regeringsuppdraget diskutera med bl. a. nuvarande avtalsparter och undersöka om inriktningen av utgivningen är möjlig ett genomföra med gällande avtal. Vidare bör rådet i samråd med humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet undersöka möjligheterna att fullfölja de forskningsinsatser som anses angelägna. Uppdraget skall redovisas den 15 maj 1986.

När det gäller frågan om marknadsföring av Strindbergsutgivningen skall enligt det avtal som träffades år 1980 mellan staten och Almqvist & Wiksell/Gebers förlag förlaget svara för marknadsföringskostnaderna. Utskottet utgår från att berörda parter vidtar de åtgärder som krävs för att verket skall bli effektivt marknadsfört.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motionen i sak är tillgodosedd.

Enligt motion Kr316 (vpk) bör regeringen lägga fram förslag till ett särskilt statligt stöd för utgivning av erotisk litteratur som är ägnad att utveckla och berika det sexuella samlivet mellan män och kvinnor. Motionärerna hänvisar till den motivering som lämnas i motion Ju621 (vpk). I denna föreslås olika åtgärder mot prostitution. Motionärerna menar att prostitution och pornografi hör nära samman och att det gäller att ändra attityderna till dessa två företeelser. Förslaget i motion Kr316 torde vara att uppfatta som ett led i försöken till attitydförändring.

Statligt stöd till bokutgivning utgår enligt förordningen (1978:490) om statligt litteraturstöd. Enligt 4 § förordningen kan bl. a. följande slag av litteratur komma i fråga: ny svensk skönlitteratur för vuxna, däri inbegripet debatt- och rapportböcker som har skönlitterär prägel, skönlitteratur för vuxna i svensk översättning, facklitteratur för vuxna, såväl svensk som utländsk i svensk översättning. Utskottet finner inte anledning att ytterligare precisera reglerna för det statliga litteraturstödet.

Med hänvisning till vad som anförts avstyrker utskottet motionen.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsberäkning för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom*

att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motion 1985/86:Kr318 yrkande 23 i motsvarande del för angivna ändamål under anslaget beräknar 5 899 000 kr.,

2. beträffande *anslag till barn- och ungdomsorganisationernas läsfrämjande åtgärder*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Kr292 i motsvarande del,

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 samt med avslag

på motionerna 1985/86:Kr292 i motsvarande del och 1985/86:Kr318 yrkande 23 i motsvarande del till *Litteraturstöd* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 36 129 000 kr.,

4. beträffande *utgivningen av Strindbergs samlade verk*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Kr294,

5. beträffande *utgivning av erotisk litteratur*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Kr316.

7. Kreditgarantier till bokförlag m. fl. anslag

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna G 13—G 17 (s. 507—513) och hemställer

1. att riksdagen till *Kreditgarantier till bokförlag* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

2. att riksdagen till *Stöd till fackbokhandel m. m.* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 2 438 000 kr.,

3. att riksdagen till *Stöd till bokhandel* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 2 858 000 kr.,

4. att riksdagen till *Lån för investeringar i bokhandel* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 1 925 000 kr.,

5. att riksdagen till *Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 13 762 000 kr.

8. Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader

Regeringen har under punkt G 18 (s. 513—522) föreslagit riksdagen att

1. medge att regeringen lämnar talboks- och punktskriftsbiblioteket det beställningsbemyndigande om 6 600 000 kr. för budgetåret 1987/88 som förordats i propositionen,

2. till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 32 537 000 kr.,

3. godkänna vad som i propositionen förordats om videoproduktion för döva.

Motioner

I motion 1985/86:Kr214 av Margareta Andrén m. fl. (fp) yrkas att riksdagen beslutar om en höjning av anslagsposten Produktionskostnader för punktskriftsböcker för försäljning med 250 000 kr.

I motion 1985/86:Kr225 av Per Arne Aglert (fp) yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att delar av Röster i Radio/TV överförs till kassett av talboks- och punktskriftsbiblioteket i samverkan med RiR/TV:s redaktion.

I motion 1985/86:Kr238 av Ingvar Johnsson (s) och Rune Evensson (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i

motionen anförts om behovet av stöd till produktion av punktskriftsböcker för försäljning.

Utskottet

Från anslaget bekostas talboks- och punktskriftsbibliotekets (TPB) produktion av talböcker och punktskriftsböcker samt kataloger och informationsmaterial. Från detta anslag utbetalas även fr. o. m. den 1 juli 1985 statsbidrag för länsbibliotekens inköp av talböcker samt bidrag till Sveriges dövas riksförbund (SDR) för produktion av videogram för döva.

Utskottet tillstyrker att regeringen lämnar TPB ett beställningsbemyndigande om högst 6,6 milj. kr.

I propositionen föreslås att staten skall ta det ekonomiska huvudansvaret för den framtida videoproduktionen för döva. Förslaget bygger på betänkandet (Ds U 1984:18) Videogram för döva. Enligt propositionen bör de statliga insatserna öka radikalt. I enlighet härmed föreslås att bidraget till SDR för produktion av videogram höjs med 5 milj. kr. för budgetåret 1986/87 till totalt 7 103 000 kr.

Ställningstagandena i propositionen rörande bidragskonstruktion, former för statlig insyn i verksamheten samt distribution av videogram för döva har inte gett utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

I motion Kr214 (fp) föreslås att anslaget skall höjas med 250 000 kr. Motionärerna redovisar att efterfrågan på punktskriftsböcker för försäljning har ökat kraftigt. Detta har, enligt motionen, fört med sig att anslaget för budgetåret 1985/86 förbrukats redan i januari 1986.

I huvudsak samma synpunkter anförs i motion Kr238 (s). Motionärerna säger att det är angeläget att produktionen av punktskriftsböcker kan fortsätta och utvidgas vilket förutsätter statligt stöd.

Produktionen av punktskriftsböcker har ökat och uppgår nu till ca 400 titlar per år. TPB kan genom det ovan nämnda beställningsbemyndigandet lägga ut beställningar av bl. a. punktskriftsböcker som kommer att belasta budgetåret 1987/88. Sedan budgetåret 1984/85 ansvarar TPB för försäljningen av punktskriftsböcker till svartskriftspris. Efterfrågan på dessa har ökat kraftigt.

Enligt vad utskottet erfarit är, som påpekas i motionerna, de medel som anvisats för innevarande budgetår förbrukade. TPB har från De Blindas bokfond fått ett bidrag om 100 000 kr. för år 1986 avsedda som förstärkning till produktion av punktskriftsböcker för försäljning.

Utskottet anser liksom motionärerna att det är synnerligen angeläget att produktionen av punktskriftsböcker för försäljning kan byggas ut så att det behov som uppenbarligen finns kan tillgodoses. Med hänsyn till att TPB ansvarat för verksamheten under mindre än två år är det rimligt att avvakta hur intresset för att köpa punktskriftsböcker utvecklas. Utskottet tillstyrker alltså regeringens förslag till medelsberäkning och avstyrker motionerna Kr214 och Kr238.

Enligt motion Kr225 (fp) bör riksdagen begära att delar av Röster i Radio/TV överförs till kassett av TPB i samverkan med tidskriftens redaktion. Motionären framhåller att det är angeläget att synskadade, för vilka radion

är en viktig tillgång, har samma tillgång till information och radioprogram som övriga lyssnare. Han anför vidare följande:

Vid hänvändelse till RiR/TV:s redaktion har synskadade mött förståelse för kravet på att få tidningen på kassett. Man har dock alltid fått svaret att det saknas pengar till ett sådant förfarande. RiR/TV anser att regering och riksdag måste anslå medel för att en kassettutgivning skall komma till stånd. Talboks- och punktskriftsbiblioteket bör inom ramen för sin budget kunna villfara de synskadades ovanstående önskemål i samverkan med RiR/TV:s redaktion.

De synpunkter och önskemål som motionären för fram bör enligt utskottets mening uppmärksammas av Sveriges Radio.

Utskottet vill dock erinra om att viss information om radioprogram lämnas synskadade genom dels den reguljära programläsningen i radio, dels regionala och kommunala taltidningar. De som prenumererar på med statligt stöd utgivna radio- och kassettidningar kan ta del av tidningarnas information om radio- och TV-program.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr225.

Utskottet hemställer

1. beträffande *beställningsbemyndigande*

att riksdagen medger att regeringen lämnar talboks- och punktskriftsbiblioteket det beställningsbemyndigande om 6 600 000 kr. för budgetåret 1986/87 som förordats i proposition 1985/86:100,

2. beträffande *stöd till produktion av punktskriftsböcker*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Kr214 i motsvarande del och 1985/86:Kr238,

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motion 1985/86:Kr214 i motsvarande del till *Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 32 537 000 kr.,

4. beträffande *överföring av Röster i Radio/TV på kassett*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Kr225,

5. beträffande *videoproduktion för döva*

att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1985/86:100,

9. Bidrag till Svenska språknämnden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 19 (s. 522—523) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Svenska språknämnden* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 1 553 000 kr.

Stockholm den 7 maj 1986

På kulturutskottets vägnar
Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hanssón (s), Catarina Rönnung (s), Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c), Berit Oscarsson (s), Sylvia Pettersson (s), Margareta Mörck (fp), Gunnel Liljegren (m), Erkki Tammenoksa (s), Kerstin Göthberg (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Mats O Karlsson (s), Maud Björnemalm (s) och Lars Ahlström (m).

Reservationer

1. Statens biografbyrå (punkt 1)

Ingrid Sundberg, Gunnel Liljegren och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar "Vid behandlingen" och på s. 3 slutar "till känna" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det utgående fraktstödet för film inte torde påverka programvalet i någon större utsträckning, eftersom stödet per visningstillfälle är mycket lågt. Det är också tveksamt om en styrning av biografernas programval bör göras genom fraktstöd. Med hänsyn till det anförda anser utskottet att medel till fraktstöd inte bör anvisas för nästa budgetår. Detta innebär att medelsanvisningen under anslaget bör bestämmas till ett belopp som är 1 299 000 kr. lägre än det av regeringen föreslagna. Motion Kr318 tillstyrks således i här aktuell del (yrkande 22).

I propositionen redovisas att regeringen hösten 1985 beslutat medge att högst 2,5 milj. kr. skall utbetalas till Svenska Filminstitutet från den under detta anslag uppförda anslagsposten Anskaffning av utrustning. Anslagsposten, som är uppförd med ett formellt belopp av 1 000 kr., får belastas efter prövning av regeringen. Medlen skall användas för anskaffning av 16 mm filmprojektorer vilka skall hyras ut till biografer på mindre orter. Härigenom kan nya filmer visas på mindre orter samtidigt som resp. film har premiär på större orter. Utskottet konstaterar att åtgärden är ett led i ansträngningarna att stödja biografer i mindre orter och främja spridning av kvalitetsfilm över landet.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. (= utskottet)

2. att riksdagen med anledning av proposition 1985/86:100 och med bifall till motion 1985/86:Kr318 yrkande 22 till *Statens biografbyrå* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 2 844 000 kr.,

(3. utskottets hemställan utgår)

2. Grunder för bidragsgivning till kulturtidskrifter (motiveringen till punkt 5, mom. 2)

Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c), Margareta Mörck (fp) och Kerstin Göthberg (c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Med anledning" och slutar "medelsberäkning tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Riksdagsmajoritetens beslut att slopa stödet till organisationstidskrifterna innebär att ett stort antal tidskrifter som ges ut av religiösa, politiska, miljöfrämjande, nykterhets-, idrotts-, försvars- och handikapporganisationer kommer att få kraftiga kostnadsökningar. Även om bidragsbeloppen i flera fall är tämligen låga spelar dock för åtskilliga organisationstidskrifter även mindre stödbelopp stor roll. Speciellt gäller detta för tidskrifter som ges ut av ideella och religiösa organisationer där utgivningen i huvudsak finansieras genom medel insamlade på frivillig väg.

Det är enligt utskottets mening viktigt att upprätthålla en bred utgivning av tidskrifter av betydelse för den kulturella, sociala och ekonomiska debatten. Många organisationstidskrifter är viktiga ur opinionsbildningssynpunkt och spelar en väsentlig roll för den allmänna debatten i olika frågor. Det finns också skäl att uppmärksamma den svåra situation som barn- och ungdomstidskrifterna befinner sig i. Kvalitetstidskrifter för barn och ungdom fyller en väsentlig uppgift genom att stimulera till läsning och ge allmän information. Om — så som föreslås i budgetpropositionen — organisationstidskrifterna skall kunna erhålla bidrag från anslaget till kulturtidskrifter finns det risk för att dessas redan nu besvärliga situation ytterligare försämras. För att detta inte skall ske och för att sådana organisationstidskrifter som ges ut av ideella föreningar och folkrörelser skall kunna få stöd bör kulturtidskriftsanslaget räknas upp utöver regeringens förslag. Utskottet föreslår därför att anslaget höjs med 17 milj. kr.

3. Medelsanvisningen till kulturtidskrifter (punkt 5, mom. 4)

Under förutsättning av bifall till reservation 2

Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c), Margareta Mörck (fp) och Kerstin Göthberg (c) anser att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

> 4. beträffande *medelsanvisningen*
>
> att riksdagen med anledning av proposition 1985/86:100 och motion 1985/86:Kr228 i motsvarande del till *Stöd till kulturtidskrifter* anvisar ett reservationsanslag av 27 204 000 kr.

4. Medelsberäkning för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom (punkt 6, mom. 1)

Ingrid Sundberg, Gunnel Liljegren och Lars Ahlström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar "Utskottet har" och på s. 12 slutar "avstyrks alltså" bort ha följande lydelse:

Det finns numera ett rikt utbud av prisbillig, icke statssubventionerad kvalitetslitteratur. Enligt utskottets mening saknas därför skäl till ett så omfattande stöd som föreslås utgå till utgivning av En bok för alla.

Utskottet har med tillfredsställelse noterat att En bok för alla rönt särskilt stor framgång bland barn och ungdom. Utskottet är därför berett att biträda förslag om fortsatt utgivning av En bok för alla såvitt avser litteratur för barn och ungdom. Något ekonomiskt stöd till utgivningen av vuxenböcker bör däremot inte utgå.

Utskottet tillstyrker alltså motion Kr318 yrkande 23.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsberäkning för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom*

att riksdagen med anledning av proposition 1985/86:100 och med bifall till motion 1985/86:Kr318 yrkande 23 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget skall beräknas 2 899 000 kr.,

5. Anslag till barn- och ungdomsorganisationernas läsfrämjande åtgärder (punkt 6, mom. 2)

Karl Boo och Kerstin Göthberg (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar "Enligt det" och slutar "rskr. 1985/86:148)" bort ha följande lydelse:

Det är enligt utskottets mening viktigt att väcka och stimulera barns och ungdomars läsintresse. Förmågan att uttrycka sig i tal och skrift är väsentlig i det moderna samhället. Satsningar på läsfrämjande åtgärder är därför en investering för framtiden.

Barn- och ungdomsorganisationerna kan spela en viktig roll för att sprida läsintresse till de ungdomar som inte spontant går till bibliotek eller bokhandel. Utskottet anser därför liksom motionärerna att ett anslag om 400 000 kr. till barn- och ungdomsorganisationernas läsfrämjande åtgärder bör inrättas och fördelas av statens kulturråd och Stiftelsen Litteraturfrämjandet i samråd.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *anslag till barn- och ungdomsorganisationernas läsfrämjande åtgärder*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Kr292 i motsvarande del beslutar att för givna ändamål under anslaget skall beräknas 400 000 kr.,

6. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (punkt 6, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 4

Ingrid Sundberg, Gunnel Liljegren och Lars Ahlström (alla m) anser att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1985/86:100, med bifall till motion 1985/86:Kr318 yrkande 23 i motsvarande del och med

avslag på motion 1985/86:Kr292 i motsvarande del till *Litteraturstöd* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 33 129 000 kr.,

7. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (punkt 6, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 5

Karl Boo och Kerstin Göthberg (båda c) anser att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1985/86:100, med bifall till motion 1985/86:Kr292 i motsvarande del och med avslag på motion 1985/86:Kr318 yrkande 23 i motsvarande del till *Litteraturstöd* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 36 529 00 kr..

Särskilda yttranden

1. Stöd till fonogramverksamhet m. m. (punkt 3)

Ingrid Sundberg, Gunnel Liljegren och Lars Ahlström (alla m) anför:

Förslaget i motion Kr318 (m) att anslaget skall höjas med 1 milj. kr. är kopplat till ett yrkande i samma motion om att Rikskonserters fonogramutgivning skall upphöra. Eftersom riksdagen har avslagit detta senare förslag är det inte möjligt för oss att nu vidhålla det här aktuella förslaget.

2. Stöd till utgivning av erotisk litteratur (punkt 6, mom. 5)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anför:

Samhället har allt intresse av att prostitution motverkas och bekämpas. Prostitution innebär förnedring och utnyttjande av människor och bidrar till att vidmakthålla en skev och förtryckande kvinnosyn. Prostitution och pornografi hör nära samman och berör samma slags inställning till kvinnor. Det är viktigt att på olika sätt påverka och förändra grundläggande attityder. Förslaget i motion Kr316 är att se som ett försök till sådan attitydförändring.

Konstitutionsutskottets yttrande 1985/86:10 y

över motioner angående stöd till kulturtidskrifter

KrU 1985/86:20
Bil.

Till kulturutskottet

Kulturutskottet har berett konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig över motionerna 1985/86:Kr228, Kr269, yrkande 9, Kr293, Kr334 och Kr335 angående stöd till kulturtidskrifter.

Konstitutionsutskottet har samtidigt med detta yttrande justerat ett betänkande (KU 1985/86:16) angående presstödet. I betänkandet har utskottet godtagit förslaget i budgetpropositionen att slopa det särskilda stödet till organisationstidskrifter. Företrädarna i utskottet för folkpartiet och vänsterpartiet kommunisterna har reserverat sig mot beslutet i denna del.

Som närmare framgår av betänkandet vill utskottet särskilt understryka att den föreslagna höjningen av stödet till kulturtidskrifter enligt budgetpropositionen tillkommit för att bereda plats även för vissa organisationstidskrifter. Utskottet konstaterar vidare att de förutsättningar för stöd till kulturtidskrifter som anges i förordningen (1977:393) om statligt stöd till kulturtidskrifter inte lägger några principiella hinder i vägen för att organisationstidskrifter av olika slag, som inte längre kan få stöd från annat håll, kan erhålla bidrag till sin verksamhet. Alldeles klart gäller detta enligt utskottets mening de typer av organisationstidskrifter som berörs i motionerna. Det är – som utskottet framhåller i betänkandet – kulturrådets uppgift att fördela stödet efter de grunder som anges i stödförordningen och därvid beakta syftet med anslagshöjningen.

Utskottet anser att de motioner som detta yttrande avser får anses i sak tillgodosedda med vad utskottet anfört.

Stockholm den 13 mars 1986

På konstitutionsutskottets vägnar

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Wivi-Anne Cederqvist (s), Kurt Ove Johansson (s), Birgit Friggebo (fp), Bertil Fiskesjö (c), Sture Thun (s), Hans Nyhage (m), Torgny Larsson (s), Bengt Kindbom (c), Ulla Pettersson (s), Kristina Svensson (s), Ingela Mårtensson (fp), Gunnar Hökmark (m), Bo Hammar (vpk).

Avvikande meningar

1. Birgit Friggebo och Ingela Mårtensson (båda fp) anför:

I en reservation (fp) till konstitutionsutskottets betänkande (KU 1985/86:16) angående presstöd har förordats att ett reducerat stöd till organisationstidskrifter skall kvarstå. I konsekvens härmed anser vi att anslaget till kulturtidskrifter bör reduceras med 3 milj. kr. Motion 1985/86:Kr228 bör således bifallas. Vi vill tillägga att med majoritetens förslag finns det risk för att kulturtidskrifternas situation skulle försämras. Dessa är i ett besvärligt läge och är i stort behov av ökade anslag.

2. Bo Hammar (vpk) anför:

I en reservation till konstitutionsutskottets betänkande (KU 1985/86:16) angående presstöd har jag förordat, att det särskilda stödet till organisationstidskrifter skall bestå. Jag vill tillägga att jag – som anförts i reservationen – anser det olyckligt om en sammanblandning skulle göras mellan olika former av organisationstidskrifter och de renodlade kulturtidskrifterna. De senare befinner sig i ett mycket svårt läge och är i stort behov av ökade anslag. Anslaget till kulturtidskrifterna riskerar att urgröpas om en lång rad organisationstidskrifter ges stöd från samma anslag.

3. Anders Björck, Hans Nyhage och Gunnar Hökmark (alla m) anför:

Vi delar utskottets uppfattning att organisationstidskriftsstödet bör avvecklas och att kulturtidskriftstödet bör få tas i anspråk också för organisationstidskrifter. Vi vill emellertid starkt betona vikten av att kulturtidskrifternas bidragsmöjligheter inte undergrävs härigenom. Enligt vår mening bör olika typer av medlemstidningar i huvudsak finansieras genom medlemmarnas avgifter. Bara i undantagsfall bör sådana tidningar kunna komma i fråga för stöd från kulturtidskriftsanslaget.